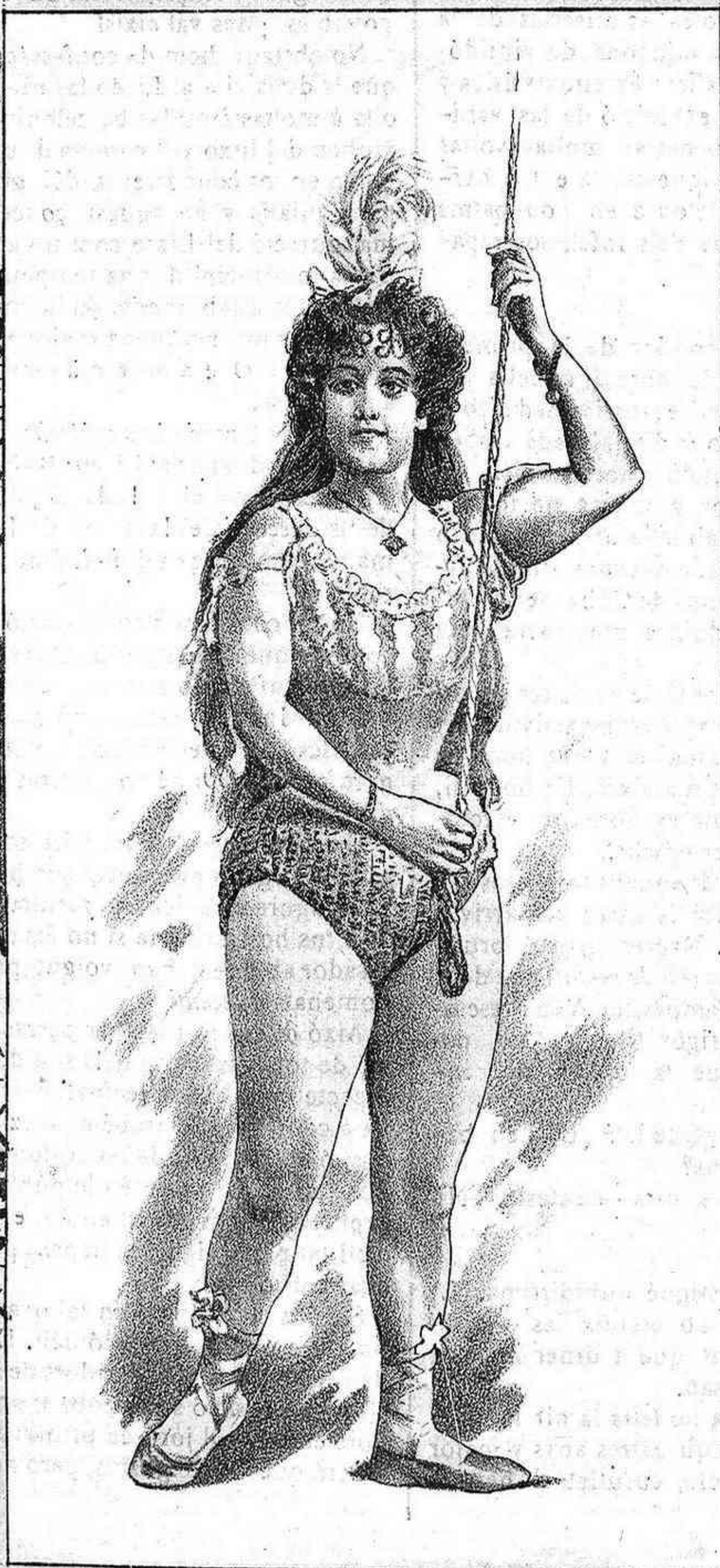

Ida Ortiz
cèlebre equilibrista del Circo EQUESTRE
(Tivoli)

De dijous á dijous

CRONICA

ACONTEIXEMENTS d' índole ben diferenta, ha vist Barcelona durant la setmana passada. L' un ha sigut l' arribada del primer cargament de repatriats, vingut ab consignació directa á nostra Ciutat. L' altre, la inauguració de la temporada en lo Gran Teatro del Liceo.

Per un costat la exhibició de totas las miserias de la guerra personificadas en aquells minyons de vintidós á vinticinch anys, malaltissos, pálits y extenuats física y moralment. Per l' altre costat la exhibició de las vanitats humanas, l' anunci de un benestar moltes voltas fingit, la orgullosa exposició de riquesas, ta'ent ó hermosuras que un dia s' han d' encloure en nou palms de terra... igual que las miserias dels infelissos repatriats!

Lo Miguel Gallart ha sigut portador de la primera de las remesas que Barcelona te de rebre d' aquella joventut que vegerem embarcar, no entussiasmada com deyan los diaris *patrioters*, pero si disciplinada y obedient enllá pe 'ls anys noranta cinch y noranta sis.

D' aquells joves sans, robustos y colrats ne tornan alguns, ferits, vells prematurs y ab la salut perduda. Lo remanent, junt ab lo vigor dels que retornan s'han quedat allá baix, soterrats en los camps de Cuba, servint d' *abono* á una terra que ja no produhirá mes sucre pera Espanya-

Aixís ho ha volgut la negra estrella de's nostres governants, y aixís ho ha volgut la inexplicable passivitat del nostre poble. No hi ha qu' exclamar-se, ni es hora de fer cárrechs, mes que á nosaltres mateixos. Es hora si, de pegarse cops al pit y sobre tot es hora, d' escombrar ministeris y de desnonar periódichs.

L' espectacle del desembarch d' aquells infelissos repatriats del Miguel Gallart (y tots 'ls altres qu' arriuin deurán ser aixís) trencava 'l cor. M'agres, pálits, bruts, y ab los cabells á coll-y-be y la barba de malalt que deya lo Cantador, inspiravan fonda compassió. Van desembarcar desarmats porque en rigor 'ls mes no podian empunyar altra arma que la crossa del invàlit.

A un d' ells li preguntarem—¿Que tal? ¿Us heu barrallat gayre ab los nort-americanos?

—Encare no 'ls hi hem vist la cara—contestá.—No mes hem lluytat ab la fam.

La inauguració del Liceo estigué lluhidíssima. L' abono aquest any ha cubert ab escreix las aspiracions de la empresa demostrant que 'l diner no está tan esporuguit com molts suposan.

La *creme*, l' *élite* de Barcelona no faltá la nit inaugural, notants' hi major animació qu' altres anys y major riquesa. Els palcos deslumbradors, curullats d' hermo-

síssimas damas, rumbejant magníficas pedrerías. La platea seria y correcta, farcida d' encarcerats senyors gravement enguantats y *enfracats*. Los segons pisos animadíssims ab sas familias de comerciants é industrials acomodats y fins lo *galliner* ple á vessar de *dilettantis* y de gent de *medio pelo*, vingueren á demostrar que, segons per qui, vivim en lo millor de 'ls mons possibles. ¡Mes val aixís!

No obstant, hem de confessar que la vanitat humana que 's dona cita al Liceo las nits d' hivern, fa bullir l' olla á moltes familias barceloninas. Las industrias que viuen del luxo y 'l comers d' una porció d' articles, tenen en los concurrents del gran teatro sos millors parroquians y en aquest concepe; deu saludarse la inauguració del Liceo com un aconteixement que significa lo principi d' una temporada d' activitat comercial en los establiments de la ciutat.

Aixó es tot, porque la majoria de 'ls concurrents al teatro de l' Opera no van á sentir música sino que van á exposarse.

Segons 'ls *verdaders músichs*, per sentir música avuy ja no 's té d' anar al Liceo. Basta arribarse al Lirich y entussiasmarse ab l' Indy. Segons gráfica frasse d' un de 'ls *duecenti* del Ixart, en d' Indy ab la batuta á la ma, es com un gall d' *indi* fent lo vano. Un ser admirable.

No 'm convens la comparació per que aixó seria tant com dir que 'l mestre francès es un fenomeno de vanitat estarrufada, lo que entench no 's cert.

En d' Indy 'm resulta un mestre de gran conciencia artistica; un director molt notable y un compositor de gran erudició, si bé no inspirat com volen suposar 'ls *duecenti*.

En los concerts històrichs sobre tot, ha demostrat que ha llegit moltíssim y que ha estudiat mes encare.

Sa figura artística 'm resulta sumament simpática y mes 'ns ho resultaria si no fos pe 'ls *alardes* de modernisador ab que l' han volgut presentar 'ls tants cops nomenats *duecenti*.

Aixó d' esplicarnos per pessas menudas la significació de tots y cada un dels sonidos de la orquesta y l' aspecte moral é intelectual de las composicions que dona á coneixer, ho trobém senzillament *bufo*. Una de dos; ó el significat de las sinfonias s' entén clarament, ó no s' entén. Si s' entén lo públich ja l' endavina sense explicacions; si no s' entén, es molt comodo aixó de dirli tal pesa significa naps... puig lo mateix pot significar cols ó xiribias.

Segons en d' Indy, en tal overtura hi palpita un sentiment eròich pero platónich. En tal sinfonia hi destellan 'ls desijos regeneradors de la mare-terra y en tal altra composició s' hi troba l' aroma balsámich de las flors en un bell jorn de primavera.

Será qüestió de gustos; pero nosaltres no hi hem tro-

bat tals cosas; tal volta es que no som de 'ls duecenti.
 Qualsevol dia, si seguim á n' aquest pas, 'ns espi-
 carán l' éxit d'un xòtish, dihentnos que la concurrència
 ixqué llepantse 'ls bigotis...

¿Perqué?., Perque 'l xòtish en qüestió tenia gust de
 llomillo ab monjetas.

¡Ah, modernistas! Deu vos conservi la imaginació!

BERTRÁN DE L' OS.

Casabell

Si vritat fos lo que diuen:
 que en lo rostre 's veu lo cor,
 que pochs ser 'd hermosa cara
 se veurian à aqueix mon.

M. MATABROCA.

Capritxos

Es lo jardí del amor
 un misteri indexifrabable;
 Puig que sent un jardí imméns
 no mes hi cap una planta.

Es tant lo que jo t' estimo
 que no vull ab tú casarme,
 que las cosas que 's desitjan,
 quan se tenen ja no agradan.

NOY DEL GREMI DE SABADELL

Lo Convent de Palamós (1)

A una part de Palamós,
 á n' el vell cim de la vila,
 casi banyat per la mar,
 per la bella mar llatina
 cantada per tants trovayres
 de coneguda valia,
 hi ha un convent bastant distint
 dels que en aquet temps s'estilan.

Allí no hi ha religiosos
 que sols resant una mica
 cobran y menjan per deu
 y riuen, cantan y brincan;
 sino mártirs del treball
 que quan la campana 'ls crida,
 no 'ls hi resta altre missió
 qu' á ná al treball noble y digne,
 si volen cumplí 'ls debers
 que 'ls imposa la familia.

Jo no sè lo temps que compta,
 ni que ho sabès ho diria,
 que no importa ni un ardit
 saber sa llunyana vida,
 puig llunyana dirse pot
 quan ja fa d' anys una pila
 qu' está sempre donant probas
 d' ésser de llöansa digne,
 encar que may com avuy
 eixit lo seu brill no havia.

Visiteulo, sino, 'ls que
 no heu tingut encar la ditxa
 de ficarhi vostres peus,
 de fixarhi vostra vista,
 y no podreu menys, ho jur,
 d' admirarlo tots los dias,
 al veurer ab perfecció
 esta preuhada reliquia;

honra del Baix Ampurdá
 y orgull dels fills d' esta vila.

Comenseu en primer lloch
 els que hi feu una visita,
 per' 'ná á la *cuadra* d' en Gual:
 allí veureu gayas ninas
 com boy parlant de vestiis
 ó de noys qu' ellas estiman,
 ab *máquinas de vapor*
 van fen taps totas jolivas,
 com també los garrits jòves
 —ab *máquinas de barrina*;
 qu' ensemps ab *ellas* treballan,
 ab ellas parlan y riuen.

Després passeu cap á en Xico,
 lo de la cama postissa
 y també bellas ninetas
 veureu, com ab alegría,
 ab *máquinas de ribot*
 fan taps de varis calibres
 boy guaytant als jovenets
 quan lo *ganivet afinan*
 ó quan per son enfront passen
 ab gentilesa de príncep,
 ab la hermillá descordada
 y en mánegas de camisa,
 pera veure si ab aquestas
 artimanyas las etcisan.

Pujeu després una escala
 que no te pas res de rica
 y entrareu á una gran sala,
 hont com si fossin formigas,
 'prop de cent vint *carradors*
 hi ha asseguts á sa cadira
 que á las ordres de 'n Baixeda,
 home de respecte, digne,
 van tallant bossins de suro

ab llestesa y maestría
 per poderne dar abast
 à las molts *maquinistas*.

Entre després á un *estrado*
 y anant ficantvos cap dintre,
 escoltats per totas bandes
 de sacas de taps fornidas,
 arriveu per fi á la *cuadra*
 de n' Banyeras y l' Elías,
 ahont un número crescut
 de treballadors, que n' diuen
triadors, ab senzillesa,
 los taps un á un classifícan,
 tirant lo bo en una part
 y 'l demés en part distinta.

Molt mes podria 's encare
 visitar si així 's volia,
 puig també hi ha *triadoras*,
 jornalers que suro trian,
cuadras ben plenas de taps,
 y de suro grossas *pilas*
 y altrás cosas qu' un gros tip
 de visitarlas n' hi hauria.

¡Aymants de lo grat pogrés,
 lo cap al punt descubriuvos
 si may passeu per devant
 del «Convent» d' aqueixa vila,
 puig de frares ó be monjas
 penseu que no n' hi ha allí dintre
 sino uns trescents operaris
 que després de greus fatigas,
 tot just lo sostén s' hi guanyan
 per poder passar la vida!

G. BRETXA.

(Gil Barrebaxer)

(1) Aquest «Convent» es propietat de la coneguda y gran rahó social Srs. Montaner y Companyia, tenint de fer constar, pera que no 's formi un mal concepte de lo que és pe 'ls que no l' han vist, que no forma tota la fàbrica lo qu' es sols lo convent, sino que avuy tot lo que quatre ó cinch anys enrera eran casas, ha sigut derruit y s' en ha fet fàbrica, prenent també lo nom de «Convent.»—N. del A.

LA TOMASA
RECALLS

LO SENYOR Y LA CAMBRERA

—Ja se qu' ab un assistent
teniu molta intimitat.
¡Ingrata! ¡M' has enganyat,
quan en ton amor creyent
á cinch duros t' hi apujat!

¡Qu' elegant, que maco,
que chic, que bufó...
ab gust li daria
un cop de bastó!

UN BUROT POSITIVISTA

—(¡La dona ab un señorito!
—(Verge Santa 'l teu marit!)
—Si no 'm probés tant l' empleo
'ls punxava tot seguit.)

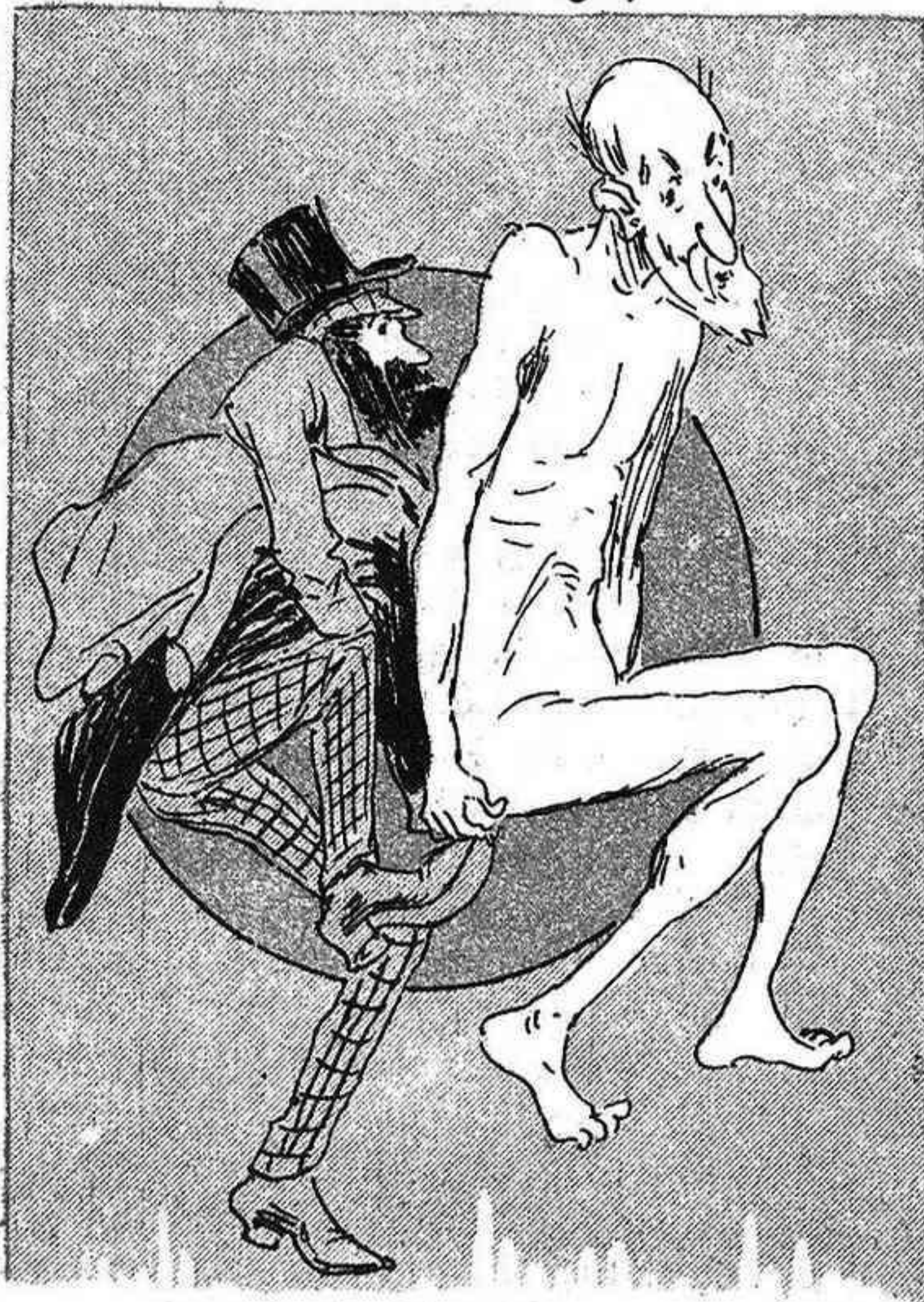
L' ENSANGHE DE NIT

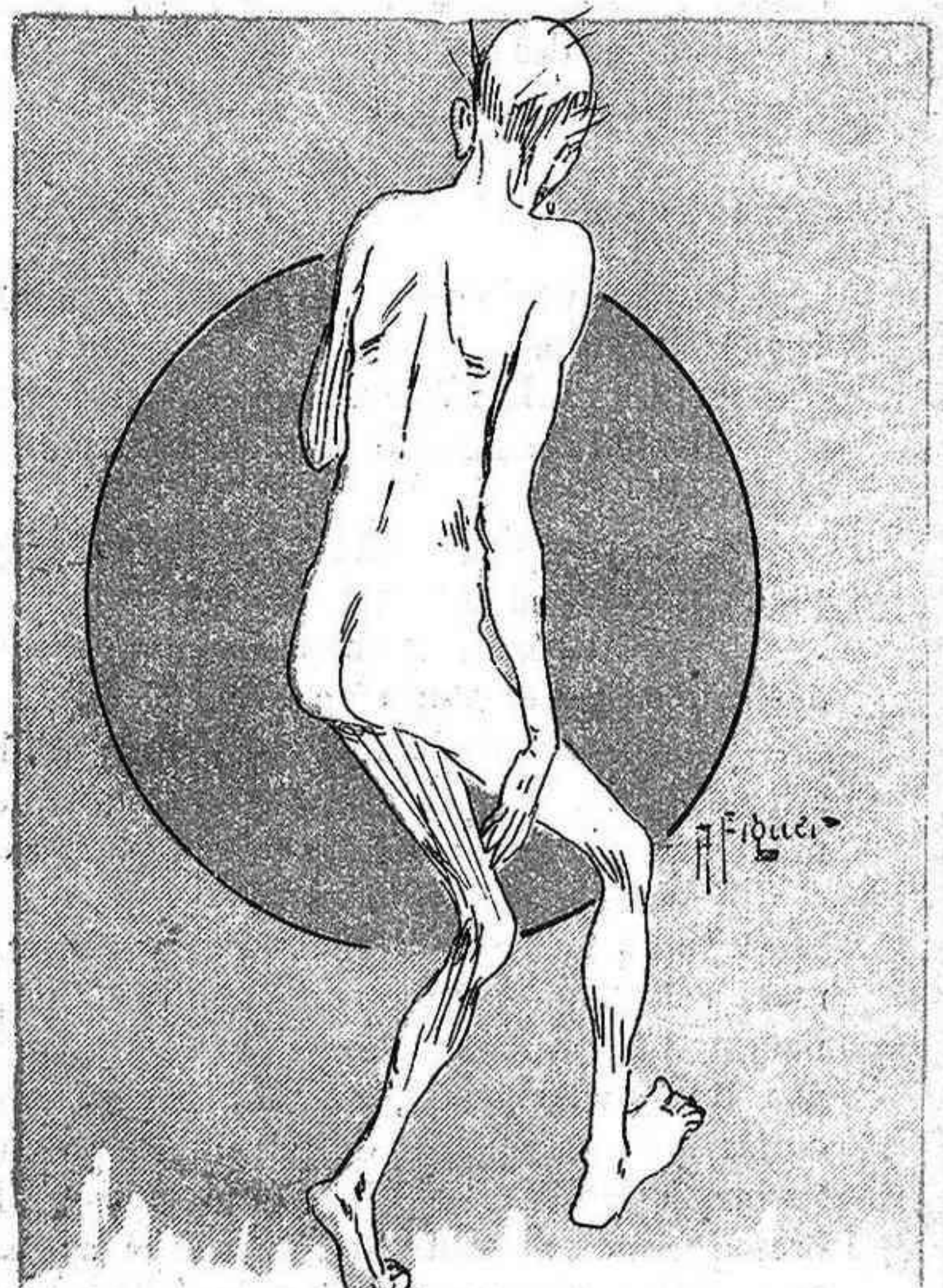
Un ciutadá del *ensanche*
surt de sa casa abrigát,

y avants de donar cent passos,
un lladre ja l' ha parat,

y sens que li valguin súplicas
queda al carrer tremolant,

vestit del modo qu' anava
cada día 'l pare Adán.

Un monomaniach

— ¡Poca vergonya! ¡Insolent! Aixó no passaria si 'ls municipals complissin la seva obligació! ¡Y s'en va Rambla avall, com si no hagués fet res!

Així s'exclamava davant del Liceo, una senyora que portava un riquíssim vestit de seda.

Com era natural, prompte 's vejé rodejada per varios transeunts, que li preguntaren la causa de las sevas exclamacions.

— Aquell senyor, del 'americana apedassada, aquell qu' ara passa per davant de ca 'n Llibre, m' ha cremat ab lo cigarro.

— Inpensadament—sens dupte—feu un vellet de cara bondadosa.

— No, senyor, no; expressament ha aplicat lo foch del seu cigarro al meu vestit, y m' hi ha fet aquet forat. Avants ja havia cremat lo vestit d' un' altra senyora, davant de la Virreyna.

— ¡Ah, donchs, si es boig que 'l tanquin!—feu un jove decidit—Corro á buscar un municipal, per' que l' agafi.

Y tal dit, tal fet: lo senyor de l' americana apedassada, fou detingut per un guardia y conduhit á la Comandancia, seguintlo l' agredida y una bona colla de curiosos.

Lo Comandant qu' estava saborejant un magnífich habano, al veures interromput en sa agradable tarea va donar una mirada rabiosa als que arribavan, y enterat del fet d' aquell senyor de l' americana apedassada, mal-humorat comensá á interrogarlo.

— ¿Com se diu vosté?

— Fermí Robert.

— ¿Y de qué fa?

— ¡D' incendiari!

— ¡Com!

— ¡Me dedico á cremar las robas de preu, que portan las senyoras!

— Aquí no tolero que 's fassi broma. ¿Es vosté qui s' ha divertit cremant lo vestit de la senyora qu' está present?

— Si, senyor, si; jo mateix. No hi ha ningú mes que fassi del meu ofici, á Barcelona.

— ¡Es salat aixó!... Pero ¿quin gust pot trobar en destruir lo qu' es nou, elegant y ben fet...

— Un gust imponderable; com no n' hi hagi un altre d' igual. Y si li explico 'l per qué, no podrà menos qu' exclamar: «Te rahó, senyor Robert.»

— A veure... expliquis.

— Era un noy encara, quan vaig *divertirme* per primera vegada, de idèntica manera. Tenia una germaneta, rossa, bonica, que *somniava* com totas las nenas que no 'l tenen, un vestit blanch adornat ab cintas, pera assistir á la distribució de premis. Pero 'ls nostres pares eran pobres ¡molt pobres! Tant pobres que moltes voltas no hi havia pá á casa. Aixís es que la meva germana no va tenir lo vestit blanch, y jo no podia consolarla mentres l' acompanyava á

la cerimonia, ab lo vestit de cada dia, rentat y apedassat per la mare, per poguer sortir del pas, en aquella circumstancia. Jo estava avergonyit de la nostra pobresa; mirava á las nenas qu' anavan mudadas, y sentia arraparse la Enveja al cor...

Vaig tenir una inspiració. Vaig ficar los dits al tinter y luego 'ls vaig *passejar* furtivament pe 'ls vestits de las criaturas qu' anavan vestidas ab mes riquesa. Las mevas mans negras me denunciaren: vaig rebre una palissa, pero estava tan content, que ni menos sentia 'ls cops.

També tinch un altre motiu per detestar las robas bonas: La mare sempre deya: «Crech que 'm moriré sense tenir lo vestit de seda qu' hi desitjat tota ma vida!—«Quan seré gran, t' en compraré un» —jo li contestava. Pero ¡cal!... quan vaig ser gran, los quartos que guanyava tenian un' altre aplicació imposada per malalties y desgracias de tota mena. ¡La pobre vella va morir y hasta tingué de deixarnos una vehina la camisa que va emportarsen al cementiri!

Allavors va desenvoluparse, avasalladora ma passió. Vaig comprar una xeringueta... la omplia d' ácid nítrich, m'en anava al *galliner* del Liceo, las nits de mes festa y... ¡xeringasso, per aquí, xeringasso per allá! deixava ls vestits de las senyoras fets una llástima.

Esperis, que n' explicaré un altre.

La meva primera *enamorada* era una modisteta guapa, capritxosa y frágil. Jo 'l adorava ab la senzilla dels mártirs. M' hauria arrancat las ungles per ella, si las mevas ungles haguesin sigut monedas de cinch duros. Aqueixa xicota sempre 'm deya: «Tu no pots imaginar-te del modo que 'ls bons vestits fan tombar lo cervell, Y ¡res! va arribar un dia que va volguer portar los vestits que veyia fer en lo taller ahont treballava y... *etzetra*... ¡va tirar la capa al toro! engroixint la interminable llista de donas desgraciadas.

Encare no hi acabat, senyor Comandant:

Mes tart vaig casarme. Vaig tenir la ditxa de trobar una excelent muller, que suportava sense queixarse la nostra no molt desahogada posició. Durant quatre anys, va portar lo mateix vestit. Lo seu enjiny, los seus recursos, eran miraculosos. ¡Santa y pacient criatura! Pero un día, engegada potser pe 'l brill del luxu de las botigas del carrer de Fernando ó pe 'l de las senyoras que en carretel-la van á exhibirse en lo passeig de Gracia, cedint, sens dupte, á un secret impuls mes poderós que sa voluntat, la desgraciada va *amagarse*, trobantse en una botiga, una pessa de punta... Y com qu' eram pobres, no va haverhi atenuant de cap mena... la dona va expiar á la presó aquell *disbarat*, lo qual sigué comprés en la categoria dels robos ordinaris.

Tinch mes motius encare. Continuo:

Passaren alguns anys. Vaig quedar viu ab dos fillas, á las quals inculcava la modestia y la resignació. Quan tingueren 13 anys vaig posarlas d' aprenetas en un taller de modista.

Dos anys després vaig notar que feya algun temps

que portaven adornos y llassos que era manifest no podian comprar ab la pesseta que setmanalment 'ls donava per' la guardiola.

¡Ja fa vuyt días que faltan de casa!

¿Ahont han anat? Ho ignoro; pero es fácil endevinarho.

¡Quan penso en las caparradas que fa fer lo luxo, especialment á las donas, voldria tenir cent mans, cent bocas y cent puros, per cremar á l' hora 'ls vestits de cent senyoras de las que vesteixen ricas telas!

¡Y com no han de volguer lluhir també las donas pobres, si hasta 'ls gossets falders de las casas ricas, vesteixen ab la mateixa riquesa que 'ls seus amos. Miri, quin motiu de perdició ha de ser per las donas qu' ab prou feyna poden comprar-se un vestit de cotó, aquest anunci que m' han donat á la Rambla, y que diu així: «Ultimas novedades para la raza canina. Traje de mañana: Pequeño gabán de paño azul, con grandes solapas. Traje de paseo y visita: Levita de paño verde con botones nácar; sombrerito de copa. Traje para días lluviosos; Esclavina gris con capuchón, impermeables. Gran variedad de zapatillas y botas para perros»

Ja no deu estranyar, Sr Comandant, lo meu modo de *divertirme*. Avants usava 'ls corrossius ara 'ls cigarros de quarto, que donan lo mateix resultat.

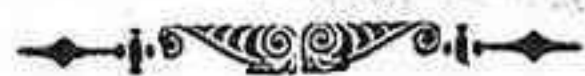
—¡Pobre boig!—va murmurá 'l Comandant.

Lo senyor Robert va mirarlo ingenuament, y fent que «si» ab lo cap, va exclamar. — Es vritat; soch boig com molts altres; pero qué esperan á tancarnos!

Traduhit lliurement del francés per lo

LLICENCIAT VIDAJERA.

GUSPIXA

Quan la mort de mi 's gaudeixi
y m' porteu cap à enterrar
passeu per casa l' ingrata
que mon cor va destrossar

Li direu companys de 'l anima
qui t' estimava ja es mort
desenganys teus van matarlo
¿vols dedicarli un recort?

Si la veyeu que riallera
s' burla de mi, ab despit
digueuli que mon despreci
será etèrn, se à infinit.

Pero si acás una llàgrima
de sos ulls veyau brollar
digueuli que vinga á veurem
algun jón en lo fossar!

SANTIAGO JUNCADILLA.

XARRAMENTA

L' altre dia vaig anarmen
al vehi barri de Sans
á cumplir una visita
que debia à un méu company,

Eran prop las set del vespre
quan tornava cap avall.

Volia pujà al tranvia
per 'na ab més comoditat,
pero unas treballadoras
que aprop méu varen passar
sostenian ab véu alta
conversació interessant,
tant, que vareig esimarme
mes aná péu que á caball
tot el raio que pogués
la xarramenta ascoltar

Aixis s' esplicavan ellas:

—Enrical—Qué vols Pilá?

—¿No sabs rés de la Garbada?

—Quina?... aquella que pel mam
s' empenyaria las calsas
y hasta aniria á captar?...
—Si aquella que per 'l *in/lujo*

del Gall va entrar al jornal.

—Ja ho se.? Qué ha passat?—¡ Ay filla
no m' ho hauria cregut may!
ha arribat á ser mestressa!

—¿Mestressa?... de quant ensà?

—Mira tipa de recorre
els bodegons y 'ls saraus
de patacada, buscantne
un tonto, un pobre pallàs
qu' engrescat de sos pellingos
anés à picarli l' am;

tipa, donchs, de fer la *pessa*
veyent que no 'n feyan càs
d' ella 'ls homes, sabs qué ha fet..?

A Sant Feliu se n' ha anat
y alli á un pagés de pessetas
ha sapigut earedar...

—¿L' hi ha dat la bola?—Tal bola!
Fa mitj any que son casats.

—Ha tingut sort—Ja ho crech noyal
Pero ell trobará un nyap.

Que te 'n sembla?—¡Jo, borrango!
quan la *tramoya* del Gall
ja vaig compendre qui era ella.
Vas reparar?...—Vols callar!...
sempre 's feyan la rialleta
y devegadas jugant...

—Per xó va entrar á la *Frábica*
que sinó...—¡Calla, qu' es cásl
se necessita influencia
d' un capi à general...

—Donchs, mira, véus las dolentas
son las que avuy van campant,
y las bonas com nosaltres
sols serveixen per suar...

¡Ah! si no fos qu' una pensa
y reflexiona bastant...

—Vamos vamos, la Garbada
te dich que ho ha dut callat.

—Es que coneixia el *panyo*;
y 'l pobre pagés, babau,

hi ha caygut de quatre grapas

—Quins homes corren!—¡ Y tal!

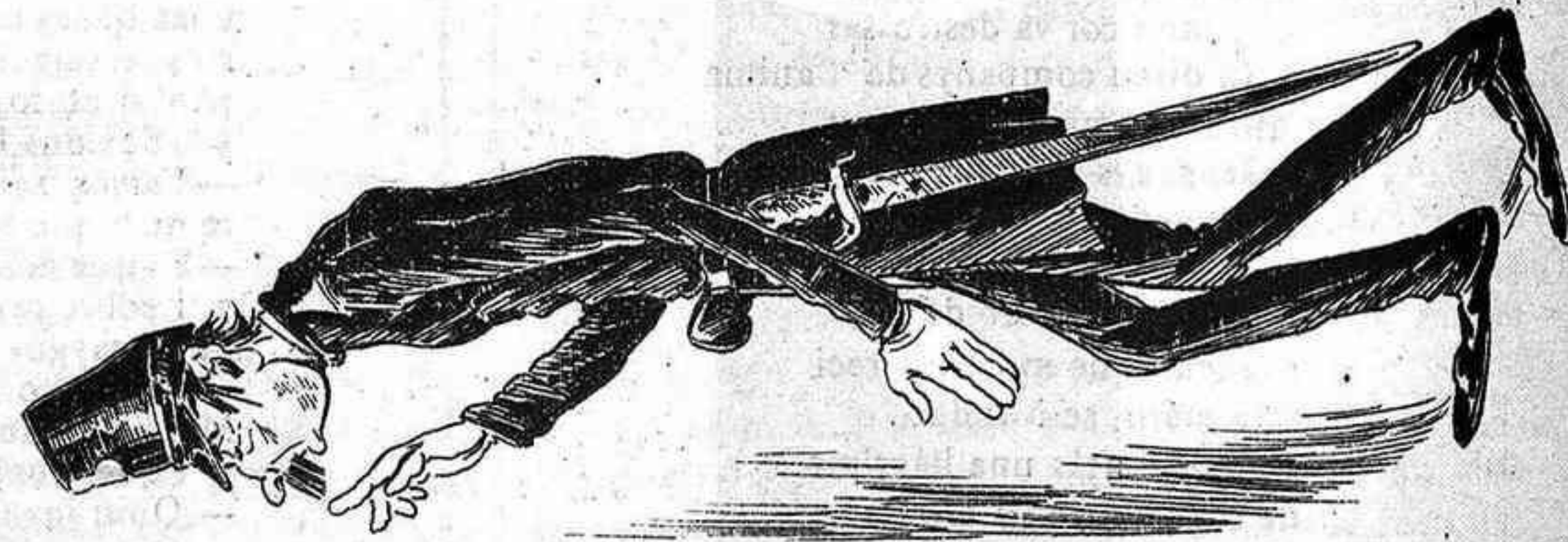
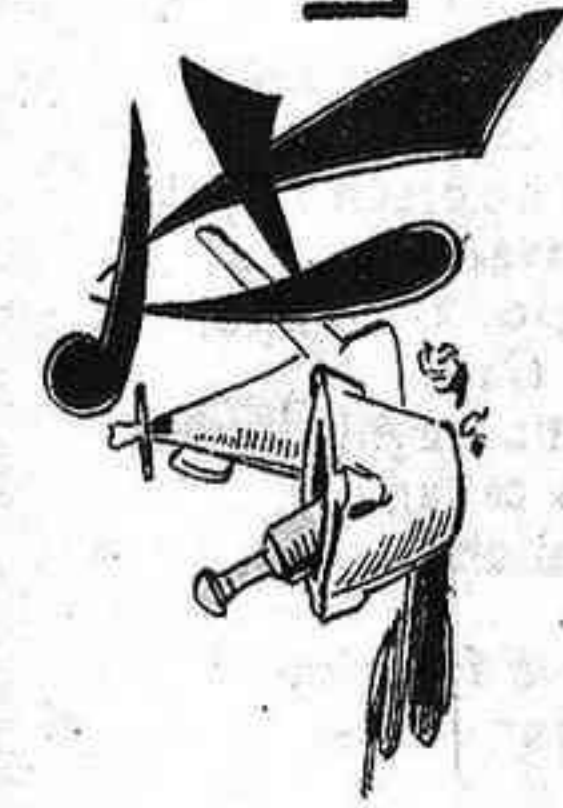
Molts pensan menjarne llebre
y 'l que menjan sols es gat.

—¡Quin jovent corre avuy dia!

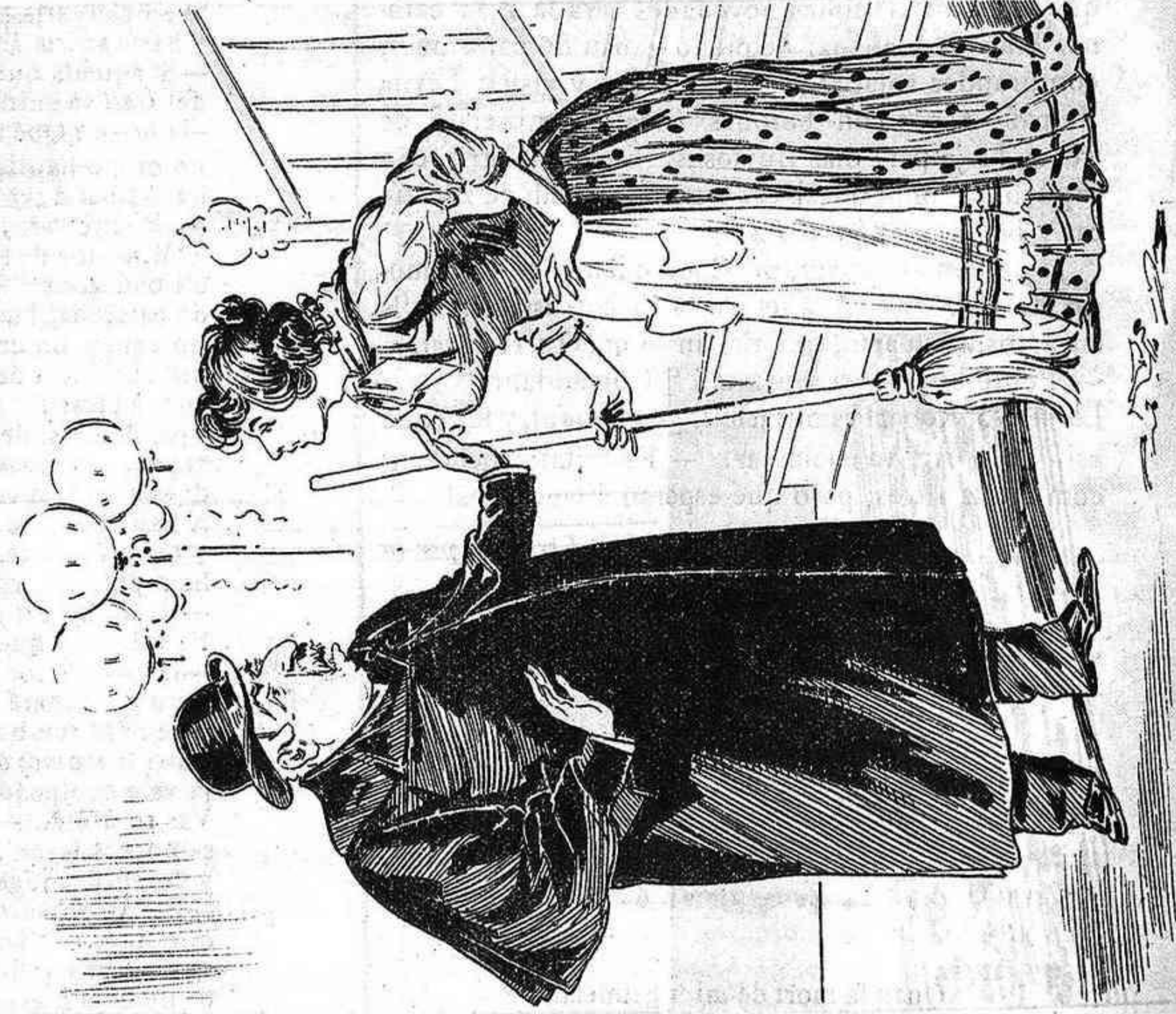
—¡Quins homes mes encagats!

—Molts arreplegan *Garbadas*
y 's pensan sé espavilats!

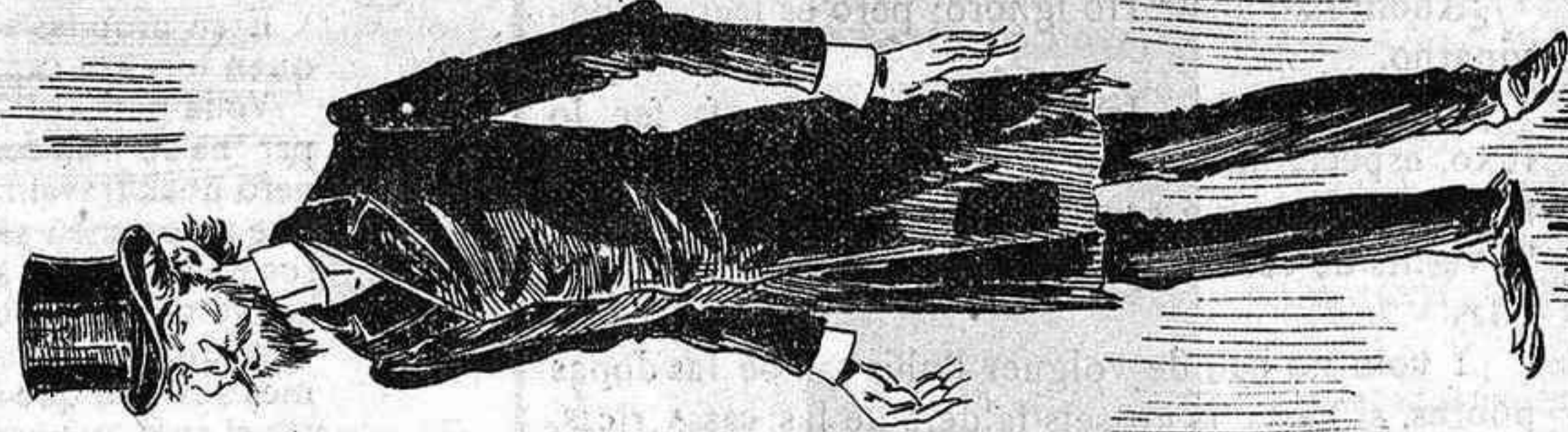
E. S.

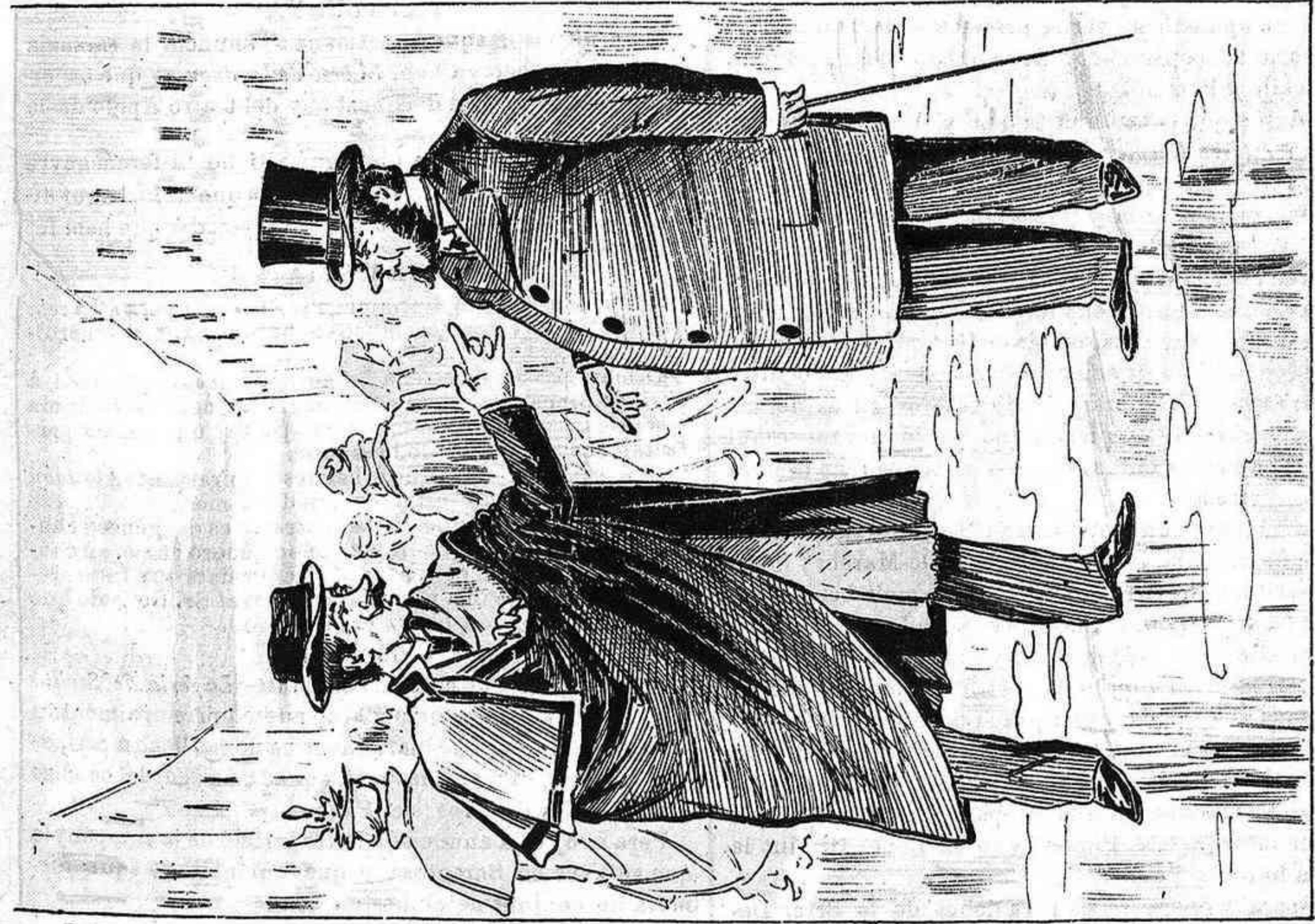
— ¡Esto vá magre, muy magre!— Aquí hacen falta cartillas.

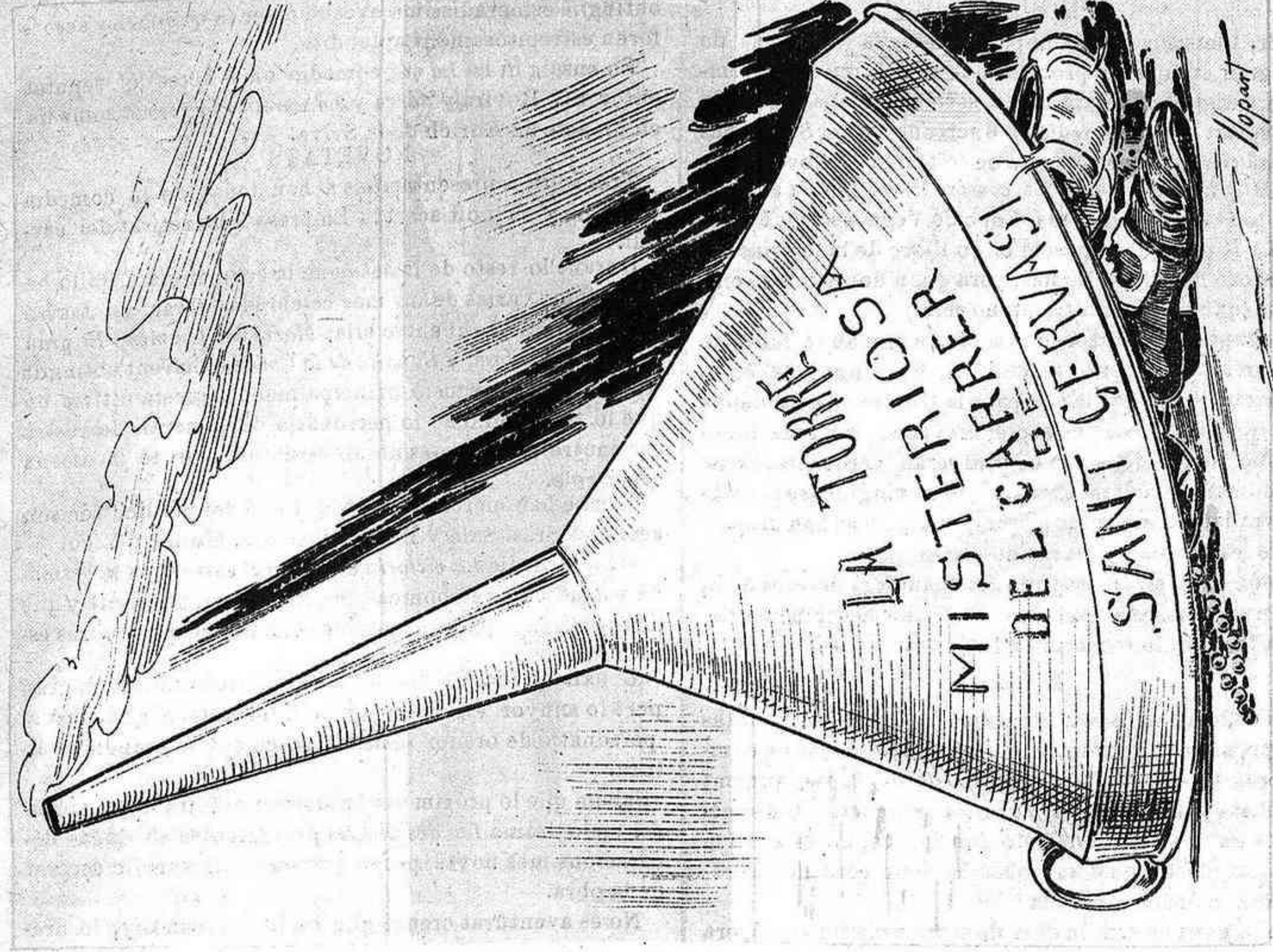
— Escolti Marieta Si passa l'escombrayre, fassil pujar al pis y que s'emporti aquells feixos de Cubas y Colonials qu'hem baixat del sostre-mort. Per las Municipals, que passi un altre dia.

Un repatriat que 's diu Lopez: capás de reventar d'un sablasso... á l'ánima que l'aguanta.

— ¡Si sembla que no pot ser! Vosté es aquell Nasi que anys atrás venia cocos en un carretó... ¡y are gasta copalitat! — Tant se val! Pensi qu'are no soch altre que D. Ignaci Grabolet, prestamista, propietari, ex-diputat y candidat á Gobernador de Provincia.

¡Alabat siga Deu! Ja ho han vist de quin modo tant miraculós, un pobre embut, quan se troba á temps, pot cambiar l'aspecte de certs misteris!... ¡Alabat siga Deu y qui vá inventá 'ls embuts!

Llopart

TEATROS

PRINCIPAL

Lo Sr. Llanas continua impertèrrit en la tòssuneria de no volguer cumplir la promesa que feu al iniciar la temporada, puig las novetats de la setmana transcorreguda han resultat ser la comedia en 3 actes del propi Sr. Llanas *No es tan fiero...* que s' estrenà en lo teatro de Novetats en l' any 90 y ademés 'ns ha fet coneixe *El castigo sin venganza* que lo fénix dels ingenis, Lope de Vega, escrigué en lo sigle XVI, per lo tant posém en lo llibre de memorias los fets historichs del Sr. Llanas, pera quan deixi de ser empressari (que un dia ó altre no ho será.)

Sens dupte per treurer lo mal efecte que ab la falta de obras novas, está fent al públich, ha tingut la bona ocurrencia de ajustar la companyia Guerrero, qual debut tindrà lloch lo próxim dissapte, creyentse, no sens fonament que las funcions que dongui serán verdaders éxits.

De moment podem assegurar que sa vinguda es esperada ab verdadera ansietat, ja que per abono s' han despatxat tots los palcos y butacas de platea.

Per aquesta vegada, tóquila Sr. Llanas; si després de la companyia Guerrero logra lo acert que actualment demostra faltarli, lo tornarem á felicitar.

LICEO

Molt be ha comensat la empresa Vehils ja que moltas de las promesas que anunciava en son concurs las ha complert puig ha suferit modificació lo cos de coros, aument la orquesta y 'ns ha presentat un *elenco* artistich tan superior que en lo primer quarteto que debutá, no se sentí la mes petita mostra de desaprobació y si un verdader triunfo en tota la ópera executada.

Com ja notificarem, la obra de inauguració fou la ópera nova en Espanya del mtre. italiá Umberto Giordano, titulada *Andrea Chenier* que sense haber entussiasmat al auditori s' en aplaudiren varias pessas demostrantse lo senyor Giordano continuador de la escola de Ponchielli, Leoncavallo y Puccini.

Sens dupte que la causa principal del éxit mitjá que ha obtingut *Andrea Chenier* en nostre primer teatro lirich ha sigut lo poch simpátich que ha de ser l' argument á la aristocracia puig may las escenas de la época anomenada del Terror podran ser simpáticas á dita classe, puig no 's comprén com la labor del mtre. Giordano, en los primers actes passá casi desapercibuda, ja que en lo primer hi ha l' himne del protagonista, sortida de Gerard, y una gavota; en lo segon, un duo de amor molt melodich y també altre duo entre Chenier y Gerard; lo tercer tot ell es de má mestre y lo quart té un preciós duo; per lo tant tal cumul de pessas havian de entussiasmar y ab tot se rebé la obra ab bastanta fredor.

Lo desempenyo fou notabilissim distingintse la notable tiple Srta. Corsi, lo brau tenor Sr. De-Marchi y lo excelent baritono Sr. Giradoni, veyentse molt ben secundats per las Sras. Bellier, Luczewka y Chibers (antes Kety) y Srs. Giordano, Vidal, Rossi y Fohessi (Banquells).

Lo mestre senyor Cimini demostrá ser molt digne de empunyar la batuta de nostre gran teatro.

Lo decorat degut als Srs. Soler y Roviroa y Vilumara aixis com lo vestuari arrodoniren lo bon conjunt artistich.

Pera ahir estava anunciada la ópera *I puritani* en que devian debutar la Srta. Pinkert y lo Sr. Bonci, dirigint la orquesta lo mtre. Vehils.

Se prepara la ópera *Norma* pera debut de la Srta. De-Fente.

ROMEA

Diumenje se reproduhi lo notable drama de Soler (Pitarra) *Lo ferrer de tall* que tan en conjunt com en detall obtingué esmeradíssima execució per lo que obra y actors foren estrepitosament aplaudits.

En ensaig hi ha *La mel* comedia en 3 actes del reputat autor Sr. Rovira y Serra y *Lo secret de la nevoda* come lia en un acte de Enrich de la Selva.

NOVETATS

Tres solas representacions s' han donat de la comedia *Corignan* y ab molt acert la Empresa l' ha retirat del cartell.

Durant lo resto de la setmana la companyia Cepillo ha reproduhit varias de las mes celebradas obras del teatro castellá, figuranthi entre ellas *Maria del Carmen*, *El gran galeoto*, *Juan José*, y *El baile de la Condesa*, havent obtingut irreprotxable execució principalment aquesta última en que lo Sr. Cepillo ab lo personatge del general, demostrá ser encare un dels mes notables actors que te la escena espanyola.

També han merescut la predilecció del públich per son acert las Sras. Sala y Parejo y los Srs. Muñoz y Vigo.

La comedia *La victoria del general* estrenada la setmana passada, es una bonica obra garbosament escrita y que demostrá en son autor notables condicions pera obras escénicas.

L' éxit que logrará fou notable, contribuhinthi en gran part lo snnyor Vigo que per la interpretació que dona al personatge de orador *sabiondo* se coloca á grandiosa altura.

Sabém que lo próxim dissapte se reproduirà lo tan aplaudit melo drama *Los dos pilletes* presentantse ab dugas decoracions mes novas, per lo que será complert lo decorat de la obra.

No es aventurat creure que en lo present any, lo drama de Descourcelle, logrará també lo favor del públich com lo logrará l' any passat.

CATALUNYA

Pera últims d' aquesta setmana s' anuncia la sarsuela nova de Delgado y Chapí *El beso de la duquesa* que ha sigut un dels estrenos d' aquezt any del teatro Apolo de la Cort.

Respecte á l' éxit que obtingué allí no 'n ferem gayre cabal, puig ha sucsehit varias vegadas que hi ha hagut diversitat de criteris per la distinta apreciació que hem fet nosaltres.

GRAN-VIA

La buena sombra te diariament per companyera á *La reja* que per son acertat desempenyo ha obtingut extraordinari éxit.

Dimars passat s' estrená *La zarzuela nueva* que com á obra de Sinesio Delgado está magnificament versificada y sentida y en ella ha donat á compendre que coneix perfectament las escenas de bastidors.

Si lo senyor Delgado no s' hagués inspirat tant en lo *Juan José* lo personatge Pinilla 'ns agradaria mes.

La zarzuela nueva que per ser *nueva* no es de'l género chulesco y de mal gust que impera en lo género chico, en conjunt obtingué bon éxit, sent al final cridats sos intérpretes y tributantse una verdadera ovació al Sr. Delgado que accidentalment se trobava en lo teatro.

TÍVOLI

La pantomima de costums andaluzas *La feria de Sevilla* ha continuat sent sumament aplaudida principalment lo quadro del toreig que diariament ha donat lloch á peripecias cómicas, executadas per la cuadrilla (sic) del célebre (sic) matador de toros (sic) Palisse.

Pera avuy es á anunciada la reaparició de la companyia que actuava en Saragossa y que unida la d' aquí formarà un conjunt notabilissim.

UN CÒMICH RETIRAT.

LA TOMASA BALLS

LO RIGODONS

Molts compliments, molts saludos,
molt passar d' aquí a n' allà,
molts cambis de balladora...
pero no logra engrescá.

LA JOTA

La Jota ja té mes brillo:
es lo ball engrescadó
naseut entre la gent franca
de la terra d' Aragó.

LO CAN-CAN

Pero per ball endiablát,
mes qu' engrescadó, bullent,
lo can-cán se recomana,
qu' es ball que las sangs encén.

LA ENSORRADA

Y per ball calmós y suau,
pero d' ardencia marcada,
no tindriam cap reparo
en senyalar «La ensorrada»

J. F. Jover

Campanadas

Lo dissapte pròxim dia 19 dels corrents tindrà lloch en lo Teatro Lope de Vega, una funció á benefici de la familia del simpatic desterrat y volgut amich nostre D. Joseph Ximeno Planas.

S' estrenarán un drama en 3 actes titulat «Lo bras del butxi» original de D. L'orens Valero y una pessa quin titol es «¡Ditxosos coloms!» escrita per D. Joseph Bernadó.

Inútil consignar que desitjém lo mes complert éxit pe 'ls autors de las obras esmentadas y un magnífich resultat pecuniari pe 'ls beneficiats.

En la Administració de LA TOMASA, St. Ramón 6, se despatxan localitats.

A benefici dels soldats repatriats fills de Rubi va tenir lloch lo passat diumenge en lo teatro «Domenech» del mateix poble una funció de la que'n formavan part las obras *L'embaixador del hivern*, *Lo port de salvació* y *A ca la modista* en las que 'ls aficionats de Rubi, organisadors de la festa, van alcansar molts aplausos. També hi van pendre part generosament las societats corals *El parnaso* y *Obreros rubinenses*, y la orquesta, tots del poble, que amenisaren los intermedis.

A pesar del mal temps que feya, 'ls rubinenses van donar una proba de sos bons sentiments humanitaris, omplint lo teatro de concurrència, en la que s' hi veyen reunidas totas las classes socials de la població y haventse entregat els productes á cada repatriat al final de la funció que va resultar á 92.55 Ptas. per cada un.

Be per Rubi... y pe 'ls rubinenses.

Entre 'ls cárrechs que s' han fet al Sr. Llambí, director del Mercat dels Encants, hi figura 'l d' haver acceptat d' una venedora una sombrilla per la seva senyora.

Hi ha qui creu que l' esmentat empleat anirà al carrer, y altres que continuarà en lo seu cárrech mes arrapat que 'l musclo á la roca.

Un venedor dels Encants, deya á varios colegas:

Per mí en Llambí no perilla,
y es un cas que no m' assombra,
tot será misteri y sombra...
tractantse d' una sombrilla.

La despiadada Mort s' ha deixat caure impetuosa sobre la familia del nostre bon amich y distingit dibuixant de LA TOMASA D. Joan Llopart.

En lo curt espay de tres setmanas lo nostre estimat company ha vist baixár á la tomba á sa virtuosa germana, apreciada mare y estimat pare polítich; personas totas ellas de nobles sentiments y tracte afabilissim.

Acompanyém al Sr. Llopart y demés parents dels finats en lo crú dolor qu' experimentan, puig tan terribles noves nos han afectat fonament.

Los simpátichs coristas catalans, que durant un feix d' anys havian vingut cantant en lo Gran Teatro del Liceo, sembla qu' han quedat en voga, per creureho així convenient lo Sr. Vehils, actual empresari del nostre primer colisseu.

En substitució dels esmentats coristas, han sigut contractats artistes estrangers, en sa majoria italians.

Deixant apart qu' ara mes que may debém tenir particular empenyo en donar protecció á tot lo de casa, ja que 's tracta de cantants, y no 's comprén un cantant sense galls, com no es possible un Sant Roch sense 'l gos, agafant la cosa per la part culinaria, hem de dir al Sr. Vehils:

Fa dels d' aquí escarafalls,
y potsé en lo cambi s' erra,
perque tractantse de galls,
preferim los de la terra.

Diu l' Heraldo, qu' aviat presentarán sas dimissions al ministre d' Ultramar los alts empleats de dit ministeri.

¡Y ara! ¿Que fem broma ó que?

Ni 'ls alts, ni 'ls baixos, ni 'ls mitjans ni 'ls nanos la presentarán la dimissió.

Aixó seria donar un desayre al ministre.

Y sobre tot deixá 'l pa
quan la cosa está tan lletja,
nos sembla, clá y cata'á
que fora ser massa heretja

TALONARIS

PERA

apuntacions del sorteig de Nadal

Magníficament litografiats é impresos á dugas tintas, ab l' alegoria de la Fortuna

Los de 100 fullas, á 80 céntims

„ „ 50 „ á 50 „

VENTAS AL PER MAJOR Y MENOR

LITOGRAFIA BARCELONESA

DE

RAMÓN ESTANY

6, Carrer de Sant Ramón, 6 -- BARCELONA

Als senyors Corresponsals de LA TOMASA, llibreters, kioscos y demés punts de venta se 'ls farà lo desquento acostumat.

Dissapte passat tinguerem lo gust d' assistir a la casa de camp, domicili del conegut republicà federal de Las Corts de Sarrià, D. Joan Sagristà.

Allí 'ns capigué la satisfacció d' estrenye la ma als membres de la Junta Directiva de l' Associació de Coros de Clavé, congregats en la casa, del citat propietari, per ferli entrega del títol de soci honorari en premi als valiosos oferiments y al apoyo moral y material que dit senyor prestà a l' Associació per rahó del estat crítich que la citada colectivitat atravessava.

Un nutrit coró cantà la *Marsellesa* y *Salut als cantors* y després lo president de l' Associació Sr. Bonages en un eloqüent discurs glosà la significació, del acte que 's duya a cap, fent entrega al nou soci honorari de 'ls corresponents títol y medalla. Seguí en l' us de la paraula lo fill del eminent repúblic Sr. Pi y Margall y podém dir que la peroració del Sr. Pi y Arsuaga entusiasmá al aud tori. Feu los honors de la casa la hermosa y discreta filla del Sr. Sagristà obsequiant als concurrents ab un exquisit refresch.

Felicitém coralmént a l' Associació de coros de Clavé y al nou soci honorari.

*

Sembla que l' Academia de tiro tancada fá alguns mesos per ordre gubernativa, tardará bastant temps a obrir-se, a causa de que 'ls duenyos de varis establiments ahont mes ó menos dissimuladament se juga van untar las molas d' algú, pera que l' Academia, en la qual se diu qu' hi figuraven en calitat de tiradoras algunas barbianas de «El Globo» y «El Siglo», no 'ls fes la competencia.

No 'm estranyaria poch ni molt qu' unas senzillas unturas aplicadas convenientment, haguessin obrat uns efectes tan miraculosos, enternint fins la roca mes dura, perque ja está vist, a pesar de tots los regeneradors haguts y per haver, per certs personatjes no hi ha argument mes persuassiu qu' un duro, y per dos se vendrian lo seu pare.

No 'm forjo cap ilusió,
perque 'l mon va sense fré
y de la Re-generació,
nos quedarà sols lo Ré.

*

Hasta 'ls poetes, si volen fer forrolla, han de sucra la ploma en aygua beneyta.

Nos referim als poetes que concorren als certamens, en busca d' un premi, que valgui la pena d' esser portat a la Caixa d' empenyos en un cas de necessitat.

Lo Certamen organísat per l' Academia Calasancia 'ns guardarà de mentir.

Los premis a dit certamen destinats, los quals s' exposaren en un aparador del carrer de Fernando, feyan ganas de polsar la lira fins al municipal de punt, qu' es casat de nou y desitja adornar la casa.

Ricas joyas, magnificas esculturas, obras literarias y científicas de preu; de tot hi havia. Los donadors van gastar la plata.

En cambi, en molts certamens, ahont s' ha de cantar «Lo treball», «La Virtut» y «L Progrés», los poetes vencedors, obtenen sois un relotje despertador de quatre pessetas ó un quadro de portal, poso per cas, dels qu' ab march y tot no passen de deu rals.

Veyent que 'l pobre infelís
que no es neo no fa rés,
per un cas de compromís
hi fet uns goigs a Sant Lluís,
y al meu patró, Sant Prim, tres.

*

Donant compte de la sublevació, que tingué lloch a l' Habana, dels a qui no 's pagava 'ls havers que tenian devengats, se llegia en la secció de telégramas de diferents periódichs: «Se ha tractat de la forma en que ha d' efectuar-se l' embarch dels amotinats de l' Habana, acordant-se telegrafiar al general Blanco, ordenantli que en un dels trasatlántichs que hi ha en lo port de la capital de la isla de Cuba s' embarquin tots ab rumbo a la Península.»

Y naturalment, un hom pensava: ¿Portan los sublevats cap aquí? Ne voldriam esser de la seva pell.

Pero quedava tranquilisat al llegir a rengló seguit:

«A sa arribada a la Península 'ls serán abonats los atrasos.»

Aixó proba evidentment
que desde 'l rey al esteta,
en aquet mon tan dolent
qui no... 's subleva, no teta.

*

Caballers: a mi ja no m' arriba la camisa al cos.

Hi llegit las desgracias que ja porta fetas lo tranvia eléctrich a Madrit, y al pensar que per obra y gracia de Mister Morris dintre de poch dias tindrem lo butxí ab rodas a casa, m' ha agafat una suhor freda y he enviat a ca 'l apotecari per un antiespasmódich.

Cables que 's trencan deixan frets als transeunts, cotxes que en sa vertiginosa carrera arrollan tot lo que troban al pas, xispas esferehidoras... de tot hi ha a la vinya del Senyor Tranvia Eléctrich.

Y quan aquet tranvia ha de dirigirlo un Sr. Morris.. ¡el acabose! Un está pròxim a la mort.

Com que a «Morris» no més li sobra una r per ser «Morris» resulta un apellido fúnebre, molt apropiat al cas.

Petenera d' actualitat:

Señor Alcalde mayor,
pe 'ls seus administrats miri
y avants que vingui l' Eléctrich
fassi engrandi 'l cementiri.

CORRESPONDENCIA

(Tancada 'l dia 12 d' aquet mes)

Publicarem los següents travalls: La pastora d' Hostalets; ¡Demé! S' guidiilas; Xarramenta; Gotims; Cascabell; Guspira; y Engany sobre mentida.

LA TOMASA

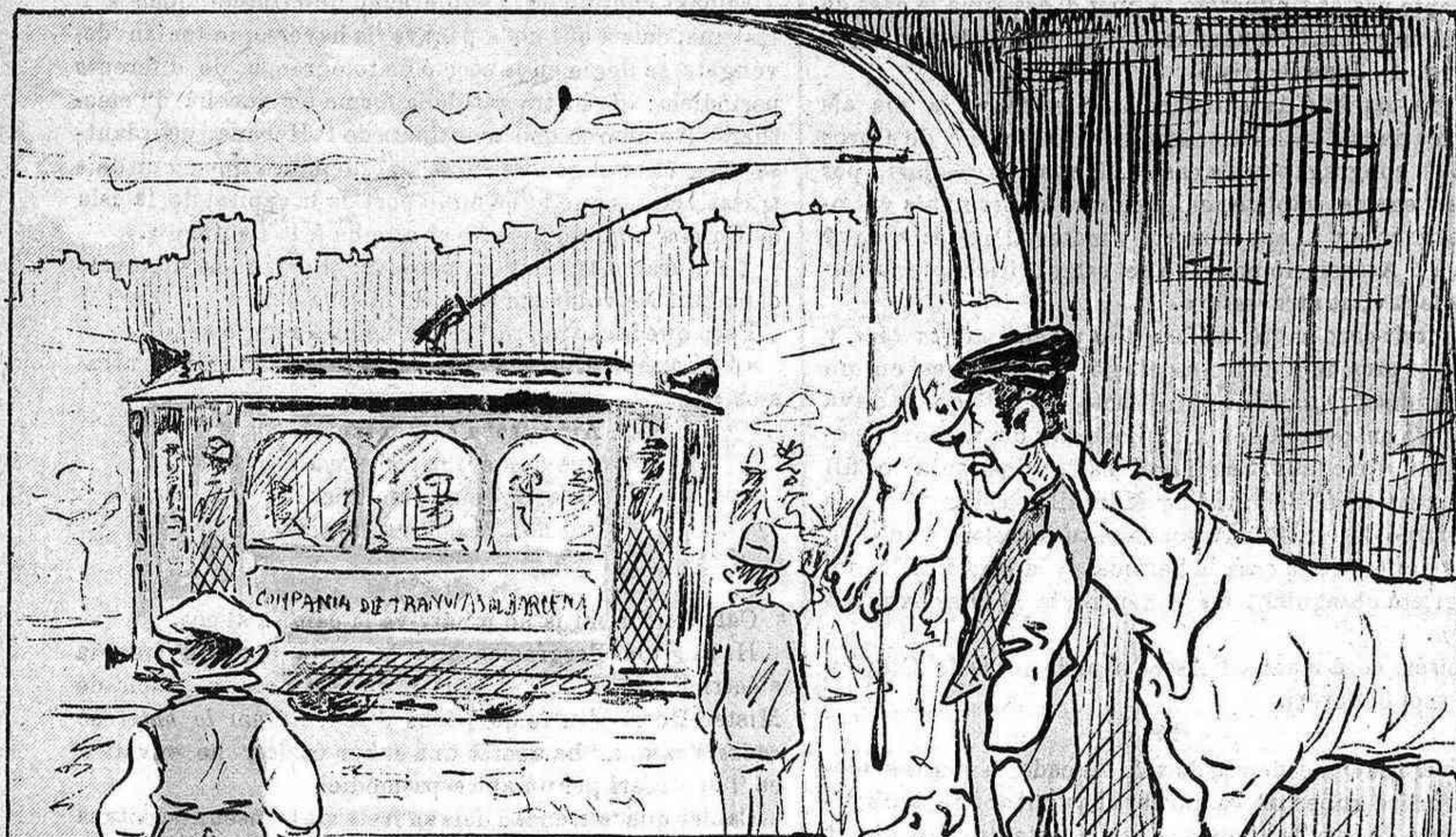
PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI-
PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre..	1'50 pessetas
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

Tota reclamació podrá dirigir-se a l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

LAS PROBAS DEL TRANVÍA ELÉCTRICO

COSTA.

PLANYS D' UN CABALL

Per uns tranviots així,
que farán mal cada dia,
sembla estrany ;Verge Maria!
que 'ns hagin dat á n' á mí
y als companys la cesantia.

TRENCA - CLOSCAS

XARADAS RÁPIDAS

Part de persona, preposició y punt
de residencia; tot actor catalá.

J. SALLENT.

TRENCA-CAPS

HUMORISTICH

Pera Nadal 'm caso lectors

Ab aquestas lletres degudament
combinadas, formar 3 pobles de Ca-
talunya.

JOSEPH GORINA

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 -Nom de home.
- 3 4 5 5 2-Mida.
- 3 6 3 6-Licor.
- 1 6 5-Vegetal.
- 5 6-Article.
- 1-Consonant.
- 3 4-Musical.
- 3 2 5-Ningú 'u vol.
- 1 6 1 2-Aliment.
- 1 6 5 6 3-Animal.
- 1 6 5 6 3 2-Nom de dona.

R. CAMPINS.

GEROGLÍFICH

+ X
 T T
 +
 A K R
 E E
 D
 OR OR

PEPET PANXETA

GEROGLIFICHS

COMPRIMITS

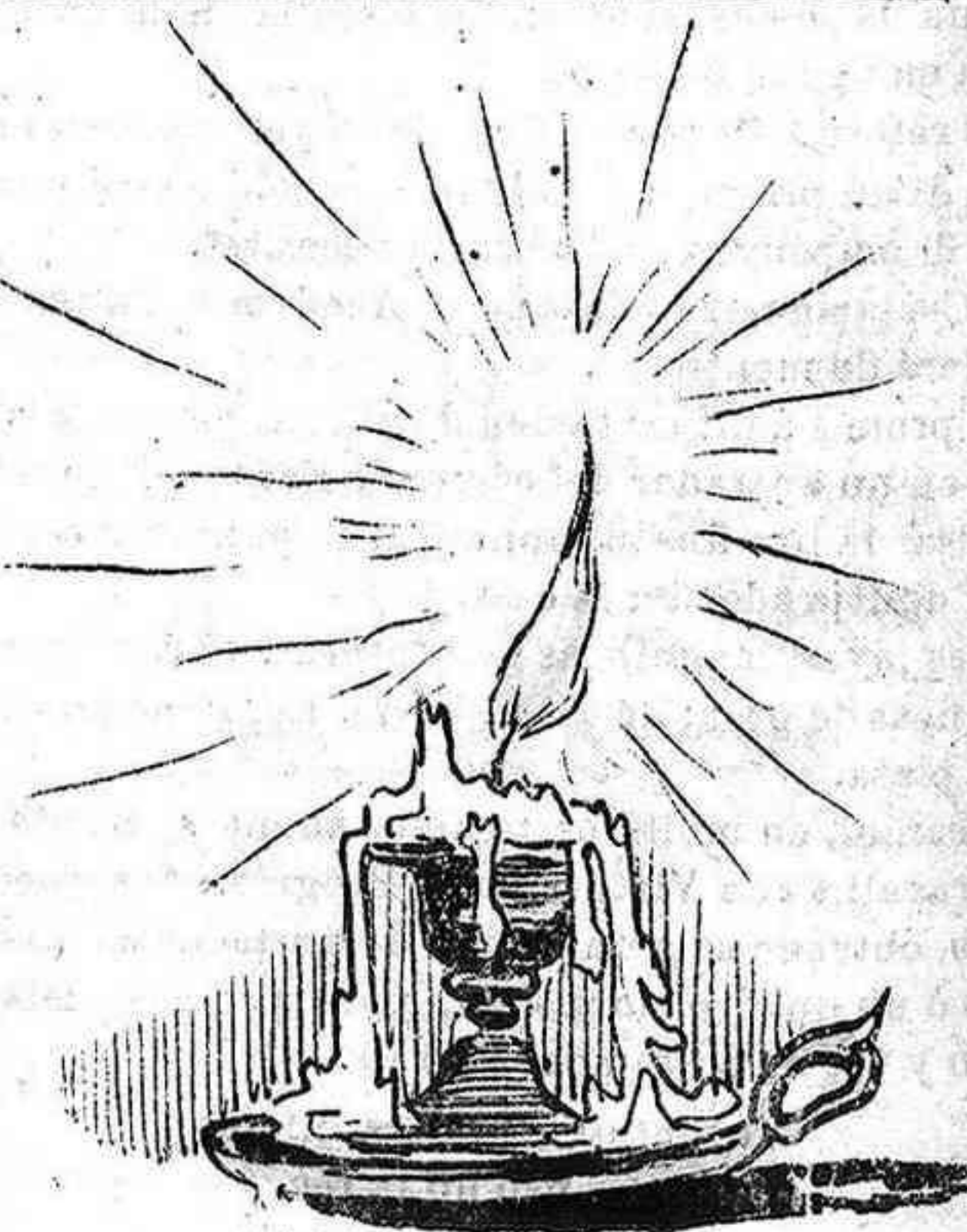
I

SOL RI

II

GOS BRA

JOAQUIM BERNIS PRUNA

LO M'NISTERI D' ULTRAMAR

Acabada una candela,
qu' an cap mes candela 's té,
aixeconá 'l candelero
es lo millor que 's pot fé.